
PUOLUEEN KESKUSKOMITEAN JA PUOLUSTUSNEUVOSTON KOMISSIION SELOSTUS TOVERI LENINILLE PERMIN KUKISTUMISEN SYISTÄ JOUUKUUSSA 1918

YLEINEN KUVA KATASTROFISTA

Katastrofin kiertämättömyys kävi selväksi jo marraskuun lopulla, jolloin vihollinen, saarrosettuaan kolmannen armeijan puolirenkaalla linjalla Nadezhdinski—Verhoturje—Barantshinski—Kyn—Irginski—Rozhdestvenski aina Kamajoen vasempaan rantaan asti, teki vilkkaasti valeliikkeitä oikealla siivellään ja alkoi raivokkaan hyökkäyksen Kushvaan.

Kolmanteen armeijaan kuului sillä hetkellä 30. divisioona, 5. divisioona, Erikoisrikaati, Erikoisjoukko-osasto ja 29. divisioona—yhteensä noin 35 tuhatta jälkaväkisotilasta ja ratsumiestä, joilla oli 571 konekivääriä ja 115 tykkiä (kts. „Taisteluvahvuus- ja majoitusselitystä“).

Armeijan taistelukuntoisuus ja moraalinen tila olivat surkeat, sillä joukko-osastot olivat väsyneet kuusi kuukautta jatkuneissa herkeämättömissä taisteluissa. Reservejä ei ollut minkäänlaisia. Selustaa ei oltu turvattu laisinkaan (useita radan räjäyttämistapauksia armeijan selustassa). Armeijan elintarvikehuolto oli satunnaista ja turvaamatonta (29. divisioonaa vastaan tehdyn raivokkaan rynnistyksen vaikeimmalla hetkellä

tämän divisioonan joukko-osastot puolustautuivat viisi vuorokautta kirjaimellisesti ilman leipää ja muita elintarvikkeita).

Vaikka kolmannella armeijalla oli siipiasema, se ei ollut turvattu saarrostukselta pohjoisesta käsin (ei oltu ryhdytty toimenpiteisiin joukko-osastojen erikoisryhmän asettamiseksi armeijan äärimmäiselle vasemmalle siivelle saarrostuksen ehkäisemistä varten). Mitä tulee äärimmäiseen oikeaan siipeen, niin viereinen toinen armeija, joka oli sidottu paikalleen Ylipäällikön epäselvällä toimintaohjeella (Izhevskin ja Votkinskin valtaamisen jälkeen toista armeijaa ei saa viedä taisteluun, sillä se saa uuden tehtävän) ja joutui seisomaan kymmenen päivää paikoillaan, osoittautui kykenemättömäksi antamaan ajoissa apua kolmannelle armeijalle siten, että olisi lähtenyt liikkeelle eteenpäin kaikkein kriittisimmällä hetkellä Kushvan luovuttamisen edellä (marraskuun loppu).

Jätettynä täten oman onnensa nojaan (etelässä) ja ollen suojaamattomana vihollisen saarrostuksliikkeiltä (pohjoisessa) nääntynyt ja rusikoitu kolmas armeija, jolla ei ollut reservejä eikä vähääkään turvattua selustaa ja joka oli huonosti muonitettu (29. divisioona) ja kehnosti varustettu jalkineilla (30. divisioona), joka toimi 35 asteen pakkasessa ja oli levitetty valtavan laajalle alueelle Nadezhdinskista Kamajoen vasemmalle rannalle asti Osan eteläpuolelle (yli 400 virstaa) ja jolla oli heikko ja vähänkokenut armeijan esikunta, — ei tietenkään voinut pitää puoliaan vihollisen ylivoimaisten veresten joukkojen (viisi divisioonaa) rynnistyksen edessä, joilla oli lisäksi kokenut päällikkökunta.

Marraskuun 30 pnä vihollinen ottaa haltuunsa Vyjan aseman ja eristettyään meidän vasemman siipemme keskustasta tuhoaa melkein kokonaan 29. divisioonan 3. prikaatin (pelastuivat vain prikaatin komentaja, esikuntapäällikkö ja komissaari, panssarijuna № 9 joutui vihollisen käsiin). Joulukuun 1 pnä vihollinen valtaa Lysvan suunnalla Krutoi Login aseman ja kaappaa meidän panssarijunamme № 2. Joulukuun 3 pnä vihollinen valtaa Kushvan tehtaan (meidän joukko-osastomme poistuvat Verhoturjesta ja koko pohjoispiiristä, joka oli eristetty keskustasta). Joulukuun 7 pnä vihollinen valtaa Biserin. Joulukuun 9 pnä Lysvan. Joulukuun 12—15 pnä Tshusovskajan, Kalinon ja Seljankan asemat, jolloin neuvostojoukkojen 1. täydennyspataljoona siirtyy vihollisen puolelle. Joulukuun 20 pnä vihollinen valtaa Valezhnajan aseman. Joulukuun 21 pnä Gorin ja Mostovajan, jolloin neuvostojoukkojen 1. jalkaväkirykmentti siirtyy vihollisen puolelle. Vihollinen lähenee Motovilihaa meidän joukkojemme vetäytyessä takaisin koko rintamalohkolla. 25 päivän vastaisena yönä vihollinen ottaa taisteluitta haltuunsa Permin. Kaupungin niisanottu tykistöpuolustus osoittautui tyhjänpäiväiseksi hankkeeksi, jonka vuoksi viholliselle jäi 29 tykkiä.

Täten armeija teki epäjärjestyksessä perääntyessään 20 päivän aikana yli 300 virstan matkan Verhoturjesta Permiin ja menetti noiden päivien aikana 18 tuhatta sotilasta, kymmeniä tykkeitä ja satoja konekiväärejä. (Permin kukistumisen jälkeen kolmannessa armeijassa oli enää kaksi divisioonaa, joissa oli 17 tuhatta jalkaväkisotilasta ja ratsumiestä 35 tuhanen asemesta, 323 konekivääriä 571 asemesta ja

78 tykkiä 115 asemesta. Kts. „Taisteluvahvuus- ja majoitusselitystä“.)

Tarkasti sanoen se ei ollut vetäytymistä, ja vieläkin vähemmän sitä voidaan sanoa joukko-osastojen järjestetyksi peräyttämiseksi uusiin aseisiin, — se oli täydellisesti hajalle lyödyn ja kokonaan demoralisointuneen armeijan aivan sekasortoista pakoa, armeijan, jonka esikunta ei kyennyt käsittämään tapahtumia, edes jossain määrin huomioimaan ennakolta kiertämätöntä katastrofia eikä ryhtymään ajoissa toimenpiteisiin armeijan säilyttämiseksi peräyttämällä se aikaisemmin valmistettuihin aseisiin, vaikka aluemenetysten hinnalla. Kolmannen armeijan Vallankumouksellisen sotaneuvoston ja esikunnan voivottelut katastrofin „yllätyksellisyydestä“ vain havainnollistavat näiden laitosten irrallisuutta armeijasta, Kushvan ja Lysvan edustalla sattuneiden kohtalokkaiden tapahtumain käsittämättömyyttä sekä niiden kyvyttömyyttä johtaa armeijan liikkeitä.

Kaikki nämä seikat olivat perustana sille vertaansa vailla olevalle hämmingille ja kaaokselle, jotka luonnehtivat monien kaupunkien ja paikkakuntien aivan sekasortoista evakuointia kolmannen armeijan lohkolla; sillan räjäyttämistä ja hylätyn omaisuuden tuhoamista koskevia häpeällisiä tapauksia ja lopuksi kaupungin suojelemista ja sen niinsanottua tykistöpuolustusta.

Huolimatta jo elokuussa aloitetuista evakuointia koskevista keskusteluista itse evakuoinnin käytännöllisen järjestämisen hyväksi ei oltu tehty mitään tai ei juuri mitään. Ei kukaan, ei yksikään järjestö yrittänyt kutsua järjestykseen Keskuskollegiota, joka

hyöri laitosten jaloissa, kävi loppumattomia keskusteluja evakuointisuunnitelmasta, mutta ei tehnyt mitään, ei kerrassaan mitään evakuointikysymyksen hyväksi (ei laatinut edes „omien tavaralastiensa“ luetteloa).

Ei kukaan, ei yksikään laitos yrittänyt järjestää todellista valvontaa Kulkulaitoksen Uralin piirihallintoon nähden, joka osoittautui epäilyttävän avuttomaksi taistelussa rautatievirkaillijoiden taitavasti järjestettyä sabotaashia vastaan.

Sotilaskuljetusten päällikön Stogovin nimittäminen evakuatiopäälliköksi, mikä tapahtui joulukuun 12 pnä, ei edistänyt evakuointia askeleenkaan vertaa, sillä huolimatta Stogovin juhlallisesta lupauksesta Permin nopeasta evakuoisesta („panen pääni pantiksi, että evakuoin kaikki“) osoittautui, ettei hänellä ollut evakuointisuunnitelmaa, ei evakuointielimiä eikä sota-voimaa, jotta olisi voinut estää eräiden laitosten ja epäjärjestykseen joutuneiden sotajoukko-osastojen yritykset „evakuoitua“ järjestymättömästi ja omavaltaisesti (veturien, vaunujen y.m. anastamiset). Seuraukset: evakuoitiin kaikenlaista kamaa, rikkinäisiä tuoleja ja muuta romua, samaan aikaan kun Motovilihan tehtaan ja Kaman laivaston koneistoilla ja koneenosilla valmiiksi lastatut junat sekä junat, joissa oli haavoittuneita sotilaita ja harvinaisia amerikkalaisia akseleja, ja sadat kunnossaolevat veturit ja muu omaisuus jäivät evakuoimatta.

Aluekomitea ja Alueneuvosto, armeijan Vallankumouksellinen sotaneuvosto ja esikunta eivät voineet olla epätietoisia tästä kaikesta, mutta ne eivät nähtävästi „puuttuneet“ tähän asiaan, sillä tutkimus osoit-

taa, että nämä laitokset eivät tarkastaneet järjestelmällisesti evakuointielinten toimintaa.

Armeijan esikunnan puheet Permin tykistöpuolustuksesta, jotka alkoivat jo lokakuussa, jäivät pelkiksi puheiksi, sillä 26 tykkiä (ynnä kolme ei täysin kellovöllistä) täydellisine valjakkoineen jätettiin viholliselle ainoatakaan laukausta ampumatta. Tutkimus osoittaa, että jos esikunta olisi suvainnut tarkastaa prikaatin komentajan toimintaa tykkien sijoittelussa, niin se olisi havainnut, että sotajoukko-osastojen kaaosmaisen perääntymisen ja yleisen sekasorron tilanteessa Permin kukistumisen edellä (joulukuun 23 pnä), jolloin prikaatin komentaja ei täyttänyt käskyä, vaan lykkäsi tykkien aseisiin asettamisen joulukuun 24 päiväksi (tämä prikaatin komentaja karkasi vihollisen puolelle joulukuun 24 pnä), kysymyksessä saattoi olla vain itse tykkien pelastaminen kuljettamalla ne pois tai äärimmäisessä tapauksessa tarvelemällä ne, mutta ei millään muotoa tykistöpuolustus. Se, että niin toinen kuin toinenkin jäi tekemättä, on selitettävissä vain esikunnan huolettomuudella ja leväperäisyydellä.

Sama leväperäisyys ja järjestelykyvyttömyys tuli esiin Kaman sillan räjäyttämisen ja Permiin jätetyn omaisuuden tuhoamisen kysymyksessä. Silta oli miinoitettu muutamia kuukausia ennen Permin kukistumista, mutta ei kukaan ollut tarkastanut miinoitusta (kukaan ei rohkene väittää varmuudella, että miinoitus oli täysin kunnossa suunnitellun räjäyttämisen edellä). Itse räjäyttäminen oli uskottu „täysin luotettavalle“ toverille (Medvedeville), mutta kukaan ei rohkene väittää varmuudella, että sillan vartiosto oli

täysin luotettava, että se (vartiosto) ei jättänyt Medvedeviä yksin viime hetkellä ennen suunniteltua räjäyttämistä, että vartiosto turvasi täydellisesti Medvedevin suojeluksen valkokaartilaisagenttien päällekkäyksiltä. Siksi on mahdotonta saada selville:

1) murhasivatko Medvedevin todellakin valkokaartilaisagentit juuri räjäyttämisen edellä, jolloin sillan vartiosto pakeni „tuntemattomaan suuntaan“ (eräät arvelevat käyneen siten),

2) karkasiko Medvedev itse haluamatta räjäyttää siltaa, tai

3) ehkä Medvedev teki kaiken voitavansa sillan räjäyttämiseksi, mutta silta ei räjähtänyt sen vuoksi, että johdot tai miinoitus oli mennyt epäkuuntoon joko siltaa tulittaneen vihollisen tykkitulesta tai ehkä jo ennen tulitusta, ja Medvedevin ehkä murhasi sitten paikalle ehtinyt vihollinen.

Edelleen, armeijan Vallankumouksellinen sotaneuvosto ja esikunta eivät vaivautuneet antamaan selvästi ja täsmällisesti jonkin elimen tai yksityisen henkilön vastuunalaiseksi tehtäväksi evakuoimatta jääneen omaisuuden tarvelemistä. Eikä siinä vielä kaikki. Mainituilla laitoksilla ei ollut virallista (kirjallista) määräystä jätettyjen laitteiden ja omaisuuden räjäyttämisen tai tarvelemisen välttämättömyydestä. Tämä selittääkin sen, että tarveltiin (poltettiin) pääasiallisesti toisarvoista omaisuutta yksityisten henkilöiden aloitteesta (esimerkiksi vaunuja), kun taas erittäin tärkeä omaisuus (kangas-, sotilasvaatetus- y.m. varastot) jätettiin koskemattomaksi, ja sitä paitsi eräät toimihenkilöt eivät sallineet polttaa ja räjäyttää evakuoimatta jäänyttä omaisuutta „pakokauhun välttä-

misen“ tarkoituksessa (näitä henkilöitä ei ole vielä löydetty).

Kuvaa armeijan ja selustan yleisestä luhistumisesta ja sekasorrosta, armeijan, puolue- ja neuvostolaitosten leväperäisyydestä ja edesvastuuttomuudesta täydentää lukuisten vastuunalaisten työntekijöiden miltei yleinen siirtyminen vihollisen puolelle. Linnostustöiden johtaja insinööri Banin ja hänen laitoksensa kaikki työntekijät, rautatieinsinööri Adrianovski ja kulkulaitoksen piirihallinnon koko spesialistihenkilökunta, sotilaskuljetusten osaston johtaja Suhorski ja hänen osastonsa työntekijät, sotilaspiirin sotilaskomissariaatin mobilisatio-osaston johtaja Bukin ja hänen osastonsa työntekijät, vartiopataljoonan päällikkö Ufimtsev ja tykistöprikaatin päällikkö Valjuzhenitsh, erikoismuodostelmien osaston päällikkö Eskin ja pioneeripataljoonan päällikkö apulaisensa kanssa, Permi I ja Permi II asemien komendantit, armeijan Huoltohallinnon koko luettelointiosasto ja puolet Keskuskollegion jäsenistä, — he kaikki ja monet muut jäivät Permiin siirtyen vihollisen puolelle.

Kaikki tuo ei voinut olla lisäämättä yleistä pakokauhua, jonka valtaan olivat joutuneet ei ainoastaan perääntyvät joukko-osastot, vaan myöskin Permin kukistumisen edellä muodostettu Vallankumouskomitea, joka ei kyennyt pitämään kaupungissa yllä vallankumouksellista järjestystä, sekä myös Läänin sotilaskomissariaatti, joka oli kadottanut yhteyden eri kaupuninosien kanssa, minkä seurauksena Permistä ei viety pois vartiopataljoonan kahta komppaniaa, jotka valkoiset sitten surmasivat, ja menetettiin hiihtopataljoona, jonka miehistön valkoiset samoin tappoivat.

Valkoisten asiamiesten taitavasti järjestämä provokaattorinen laukaustenvaihto kaupungin eri osissa (joulu-kuun 23—24 pnä) syvensi ja lisäsi yleistä pakokauhua.

* * *

KOLMAS ARMEIJA JA RESERVIT

Kolmannen armeijan väsyneisyys (kuusi kuukautta jatkuneet herkeämättömät taistelut) ja vähääkään luotettavien reservien puuttuminen olivat tappion välittömiä syitä. Kolmas armeija, ollen levitetty ohueksi nauhaksi 400 virstan pituudelle ja jätetty alttiiksi saarrostukselle pohjoisesta, mikä seikka pakoitti sen levittäytymään vieläkin kauemmaksi pohjoiseen, — oli viholliselle mitä otollisin kohde läpimurron suorittamiseksi missä kohdassa hyvänsä. Kaikki tämä, samoin kuin reservien puuttuminenkin, oli Itärintaman ja Tasavallan Vallankumouksellisten sotaneuvostojen tiedossa jo syyskuussa (kts. „Liitteestä“ kolmannen armeijan vastuunalaisten toimihenkilöiden sähkösanomia, joissa vaaditaan „vaihtoa“ ja „reservejä“ sekä tiedoitetaan kolmannen armeijan joukko-osastojen väsyneisyydestä y.m.), mutta Sotilaskeskus ei lähettänyt reservejä tai lähetti kunnottomia pikku osastoja. Erikoisen usein alkavat toistua vaatimukset vaihdosta ja vetoamiset armeijan väsyneisyyteen joulukuun alussa, Kushvan menettämisen jälkeen. Joulukuun 6 pnä Lashevitch (armeijan komentaja) kääntyy Itärintaman puoleen vaatien reservejä ja vetoaa tilanteen toivottomuuteen, johon Smilga (Itärintama) vastaa, että „ikävä kyllä, mutta täydennysväkeä ei tule“. Joulukuun 11 pnä Trifonov,

kolmannen armeijan Vallankumouksellisen sotaneuvoston jäsen, tiedoittaa Smilgalle (Itärintama) lennättimitse: „On hyvin mahdollista, että meidän on pakko jättää lähipäivinä Permi. Riittäisi pari kolme lujaa rykmenttiä. Koettakaa siirtää Vjatkasta tai joltain lähipaikkakunnalta“. Smilgan (Itärintama) vastaus: „Täydennysväkeä ei tule. Ylipäällikkö kielsi auttamasta“. (Kts. „Liite.“) Keskuksen määräysten perusteella kolmas armeija sai elo—joulukuun välisenä aikana täydennysväkeä kaikkiaan 13.153 miestä, niiden mukana 3.388 kivääriä, 134 konekivääriä, 22 tykkiä ja 977 hevosta. Niistä 1. Kronstadtin merimiesrykmentti (1.248 miestä) antautui vangiksi, merijalkaväen 11. erikoispataljoona (834 miestä) karkasi, Kronstadtin linnoituksen 5. kenttäpatterin miehistö on vangittu sen johdosta, että se tappoi petomaisesti päällikkönsä, suomalaiset ja eestiläiset (1.214 miestä) on kutsuttu takaisin länteen. Mitä tulee keskuksen lupaamiin 22 komppanian lähetysmääräyksiin, niin keskus ei yksinkertaisesti ole täyttänyt niitä. Keskuksen lupaama 7. divisioonan 3. prikaati (kolme rykmenttiä) saapui Glazoviin vasta tammikuun ensi päivinä, Permin kukistumisen jälkeen. Sitä paitsi jo ensimmäinen tutustuminen prikaatiin osoitti, että sillä ei ole mitään yhteistä Punaisen Armeijan kanssa (ilmeisen vastavallankumouksellinen mieliala, katke-roituneisuus Neuvostovaltaa kohtaan, prikaatin sisällä on kulakkiaainesten kiinteä ryhmä, uhkaukset „on luovutettava Vjatka“ j.n.e.). Sen lisäksi prikaati on sotilaallisesti valmentamaton (ei osaa ampua, sillä on kesäkauden kuormasto), komentajat eivät tunne rykmenttejään, poliittinen työ on mitättömän

vähäistä. Vasta kolme neljä viikkoa jatkuneen prikaatin puhdistuksen ja huolellisen seulomisen jälkeen, ja kun siihen oli liitetty paljon kommunisteja tavallisina puna-armeijalaisina ja tehty mitä tarmokkainta poliittista työtä, siitä onnistuttiin tekemään tammikuun loppuun mennessä taistelukykyinen yksikkö (kolmesta rykmentistä, joista prikaati muodostuu, yksi lähetettiin rintamalle tammikuun 20 p:nä, toista ei voida lähettää ennen tammikuun 30 päivää ja kolmatta ennen helmikuun 10 päivää). Samanlaisista puutteellisuuksista meidän joukko-osastojen muodostamissysteemissämme on osoituksena 10. ratsuväkirykmentin ja myöskin 10. pioneerirykmentin tapaus, jotka oli majoitettu Otsherin tehtaalle (kumpikin rykmentti on Uralin sotilaspiirin sotilaskomisariaatin muodostama) ja joista ensimmäinen iski meidän joukkojemme selkään ja toinen yritti tehdä samoin, mutta epäonnistui niiden varovaisuustoimenpiteiden vuoksi, joihin oli ryhdytty.

Joukko-osastojen muodostamissysteemissä olevien puutteellisuuksien selityksenä on seuraava seikka. Toukokuun loppuun saakka Punaisen Armeijan joukko-osastojen muodostaminen (Joukko-osastojen muodostamisen Yleisvenäläisen kollegion johdolla) vapaaehtoisuusperiaatteen mukaan tapahtui sillä perustalla, että armeijaan otettiin työläisiä ja talonpoikia, jotka eivät riistä vierasta työvoimaa (kts. Joukko-osastojen muodostamisen Yleisvenäläisen kollegion laatimia „todistuskorttia“ ja „henkilökorttia“). Mahdollisesti tällä muun muassa onkin selitettävissä vapaaehtoisuuskauden joukkomuodostelmien lujuus. Toukokuun lopusta lähtien, sen jälkeen kun Yleisvenäläinen kol-

legio lakkautettiin ja joukko-osastojen muodostamistehtävä siirrettiin Yleisvenäläiselle pääesikunnalle, tilanne muuttui huonommaksi. Yleisvenäläinen pääesikunta otti täydellisesti käytäntöön joukko-osastojen muodostamisen tsaarinaikaisen systeemin kutsuen puna-armeijalaispalvelukseen kaikki mobilisoidut varallisuusasemasta riippumatta, ja sitä paitsi mobilisoitujen varallisuusasemaa koskevat pykälät, jotka olivat Joukko-osastojen muodostamisen Yleisvenäläisen kollegion „henkilökortissa“, jätettiin pois Yleisvenäläisen pääesikunnan laatimasta „henkilö- ja luettelointikortista“ (kts. Yleisvenäläisen pääesikunnan „Henkilö- ja luettelointikorttia“). Kesäkuun 12 pnä 1918 annettiin tosin Kansankomissaarien Neuvoston ensimmäinen asetus työläisten ja sellaisten talonpoikain mobilisomisesta, jotka eivät riistä vierasta työvoimaa, mutta se ei näköjään saanut vastakaikua Yleisvenäläisen pääesikunnan käytännöllisessä toiminnassa, ei sen määräyksissä eikä myöskään „henkilö- ja luettelointikortissa“. Tämä pääasiassa selittääkin sen, että meidän joukko-osastojen muodostamislaitostemme toiminnan tuloksena syntyi pikemminkin „kansan armeija“ kuin Punainen Armeija. Vasta tammikuun puolivälissä, jolloin Puolustusneuvoston komissio pani Uralin sotilaspiirin sotilaskomissariaatin lujille ja vaati siltä kaiken aineiston ja Pääesikunnan määräykset, jotka koskivat joukko-osastojen muodostamismenetelmiä, — vasta sen jälkeen Yleisvenäläinen pääesikunta suvaitsi harkita vakavasti joukko-osastojen muodostamissysteemiä ja antoi kaikille sotilaspiirien sotilaskomissariaateille leunätinmääräyksen: „Henkilö- ja luettelointikortin 14., 15. ja 16. pykälän sarakkeeseen on kirjoi-

tettava tiedot puoluekannasta, riistääkö (palvelukseen kutsuttu) vierasta työvoimaa, onko käynyt yleisen opetuksen kurssin“ (tämä Pääesikunnan lennätinmääräys annettiin tammikuun 18 p:nä 1919. Kts. „Liite“). Tämä tapahtui sen jälkeen, kun 11 divisioonaa pidettiin muodostettuna jo joulukuun 1 päivään mennessä, mutta se osa niistä, joka oli lähetetty jo rintamalle, oli ilmaissut kaikki valkokaartilaisen muodostelman tunnusmerkit.

Joukko-osastojen muodostamissysteemissä olevia puutteellisuuksia syvensi Sotilaspiirin sotilaskomissariaatin hämmästyttävän leväperäinen huolenpito muodostettavista joukko-osastoista (kehno ravinto, kehno vaatetus, saunojen y.m. puuttuminen. Kts. „Vjatkan komitean puoluetutkimuskomission lausunto“) sekä tarkistamattomien upseerien aivan summittainen nimittäminen komentajiksi, jotka ovat useissa tapauksissa viekoitelleet joukko-osastoja vihollisen puolelle.

Lopuksi, Pääesikunta ei ryhtynyt toimenpiteisiin, että jollain paikkakunnalla mobilisoidut olisi siirretty joukko-osastojen muodostamista varten toiselle paikkakunnalle (toiseen sotilaspiiriin), mikä olisi heikentänyt huomattavasti joukkokarkuruutta. Me emme edes puhukaan vähänkään tyydyttävästi järjestetyn poliittisen työn puuttumisesta joukko-osastoissa (Yleisvenäläisen komissaaritoimiston heikkoutta ja työhön pystymättömyyttä).

On aivan ymmärrettävää, että tuollaiset puolittain valkokaartilaiset reservit, mikäli keskus niitä lähetti (matkalla niistä tavallisesti puolet karkasi), eivät voineet tukea oleellisesti kolmatta armeijaa. Mutta

kolmannen armeijan joukko-osastojen väsymys ja nääntyneisyys perääntymisen aikana meni aina niin pitkälle, että sotamiehet heittäytyivät kokonaisina ryhminä pitkäkseen hangelle ja pyysivät komissaareja ampumaan heidät: „emme jaksakaan seistä jaloillamme, sitä vähemmän kävellä, me olemme väsyneet, tehkää meistä loppu, toverit“. (Kts. „Divisioonan komissaarin Mratshkovskin selitys“.)

JOHTOPÄÄTÖKSET

On tehtävä loppu reservittömyydestä sodassa, on otettava käytäntöön vakinaisten reservien systeemi, joita ilman ei ole mahdollista nykyisten asemien säilyttäminen enempää kuin menestysten edelleen kehittäminenkään. Ilman sitä katastrofi on kiertämätön.

Mutta reservit voivat olla hyödyksi vain siinä tapauksessa, jos Pääesikunnan omaksuma vanha mobilisointi- ja joukko-osastojen muodostamissysteemi muutetaan perinpohjaisesti ja itse Pääesikunnan kokoonpano uusitaan.

Ennen kaikkea on välttämätöntä tarkasti luokitella mobilisoitavat varakkaisiin (epäluotettavat) ja vähävaraisiin (ainoat puna-armeijalaispalvelukseen kelpoiset).

Toiseksi, jollain paikkakunnalla mobilisoidut on lähetettävä joukko-osastojen muodostamista varten toiselle paikkakunnalle, minkä ohella rintamalle lähettämässä on pidettävä sääntönä: „mitä kauemmaksi kotiläänistä, sitä parempi“ (luopuminen alueperiaatteesta).

Kolmanneksi, on luovuttava suurten ja jäykkäliikkeisten yksikköjen (divisioonien) muodostamisesta,

jotka eivät ole kelvollisia kansalaissodan oloissa, ja julistettava prikaati suurimmaksi taisteluyksiköksi.

Neljänneksi, on järjestettävä ankara ja vakinainen valvonta sotilaspiirien sotilaskomissariaatteihin nähden (uusien ensin niiden kokoonpanon), jotka rikollisen huolimattomalla suhtautumisellaan muodostettavien joukko-osastojen majoittamiseen, muonittamiseen ja vaatettamiseen aiheuttavat puna-armeijalaisten keskuudessa suuttumusta (parhaassa tapauksessa joukkokarkuruutta).

Lopuksi on uusittava Yleisvenäläinen komissaari-toimisto, joka lähettää sotilasjoukko-osastoihin „komissaari“-poikasia, jotka ovat aivan kykenemättömiä järjestämään vähänkään tyydyttävää poliittista työtä.

Näiden ehtojen noudattamatta jättäminen johtaa siihen, että meidän joukko-osastojen muodostamislaitoksemme lähettävät rintamalle pikemminkin „kansan armeijaa“ kuin Punaista Armeijaa, ja sen lisäksi „komissaari“-sana on muuttunut haukkumanimeksi.

Erikoisesti kolmannen armeijan taistelukuntoisuuden säilyttämiseksi on ehdottoman välttämätöntä varustaa se heti ainakin kolmen luotettavan rykmentin vahvuisella reservillä.

* * *

ARMEIJAN HALLINTOJÄRJESTYS JA KESKUKSEN TOIMINTAOHJEET

Kolmannen armeijan Vallankumouksellisessa sota-neuvostossa on kaksi jäsentä, joista toinen (Lashevitch), komentaa; mitä tulee toiseen jäseneseen (Trifonov), niin hänen tehtävänsä ja osuuttaan ei ole saatu

selville: hän ei valvo huoltoa, hän ei valvo armeijan poliittisen kasvatuksen elimiä eikä taida tehdä yleensä mitään. Tosiasiallisesti ei ole olemassa mitään Vallankumouksellista sotaneuvostoa.

Armeijan esikunta on irtaantunut rintamalohkostaan, sillä ei ole divisioonissa ja prikaateissa erikoisedustajiaan, jotka informoisivat sitä ja valvoisivat, että divisioonien ja prikaatien komentajat täyttävät täsmällisesti armeijan komentajan käskyt, armeijan esikunta tyytyy divisioonain ja prikaatien komentajain virallisiin tiedoituksiin (usein epätarkkoihin), armeijan esikunta on täydellisesti näiden käsissä (divisioonain ja prikaatien komentajat tuntevat olevansa feodaaliruhtinaita). Siitä johtuu armeijan esikunnan irtaantuminen rintamalohkostaan (armeijan esikunta ei tiedä mitään lohkon todellisesta tilasta) ja keskityksen puuttuminen armeijan sisällä (armeijan esikunnan ainaiset valitukset armeijan taisteluyksiköjen välisten saumakohtien heikkoudesta). Keskitys ei puutu ainoastaan armeijan sisällä, vaan myöskin rintaman (Itärintaman) armeijoiden välillä. Tosiasia on, että marraskuun 10 päivästä kuukauden loppuun, jolloin kolmas armeija vuodatti vertaan ylivoimaisessa taistelussa vihollista vastaan, kolmannen armeijan viereinen toinen armeija tarpoi paikoillaan kokonaista kaksi viikkoa. Selvää on, että jos toinen armeija, joka oli vapautunut Izhevsk — Votkinskin operatiosta jo marraskuun 10 päivänä, olisi lähtenyt eteenpäin (ja se olisi voinut edetä helposti, sillä silloin sitä vastassa ei ollut tai ei juuri lainkaan ollut vihollista), niin vihollinen ei olisi voinut edes aloittaa vakavaa operatiota Permiä vastaan (toisen armeijan uhatessa

vihollisen selustaa), ja kolmas armeija olisi pelastettu pulasta.

Tutkimukset ovat osoittaneet, että syynä yhteistoiminnan puuttumiseen toisen ja kolmannen armeijan välillä on ollut Tasavallan Vallankumouksellisen Sotaneuvoston irtaantuminen rintamasta ja Ylipäällikön harkitsemattomat toimintaohjeet. Haastattelemamme rintaman komentaja Kamenev ilmoitti tämän johdosta seuraavaa:

„Jo ennen Izhevskin ja Votkinskin valloittamista, marraskuun alussa, ennen kymmenettä päivää, saatiin toimintaohje, että toinen armeija on määrätty näiden paikkakuntain valloittamisen jälkeen siirrettäväksi toiselle rintamalle, mutta ei mainittu minne nimenomaan. Tällaisen toimintaohjeen jälkeen armeijaa ei voitu käyttää riittävässä määrin, sitä ei voitu viedä kosketukseen vihollisen kanssa, sillä sitä ei olisi sitten voitu vetää pois taistelusta, koska tilanne oli vaikea, ja armeija rajoittui paikkakunnan puhdistamiseen valkokaartilaisista rosvojoukoista. Sternbergin ja Sokolnikovin piti puuttua asiaan ja käydä Serpuhovissa, ennenkuin toimintaohje saatiin peruutetuksi. Mutta siihen kului noin kymmenen päivää. Siten armeija menetti kymmenen päivää, sen oli pakko tallata paikoillaan. Sitten seurasi toisen armeijan komentajan Shorinin odottamaton kutsu Serpuhoviin, mikä herpaannutti toisen armeijan, joka oli sidottu Shorinin persoonaan, ja pakotti armeijan tallemaan paikoillaan vielä viitisen päivää. Serpuhovissa Shorinin otti vastaan Kostjajev ja kysyi, onko tämä esikuntakenttä, ja saatuaan tietää, että ei ole, hän laski Shorinin pois sanoen, että hänet aiottiin nimittää Etelärintaman varakomentajaksi, „mutta muutettiin mieltä“ (kts. „Itärintaman komentajan tiedoitus“).

Yleensä täytyy panna merkille se sallimaton kevytmielisyys, jolla Ylipäällikkö antaa toimintaohjeita. Itärintaman Vallankumouksellisen sotaneuvoston jäsen Gusev tiedoitti (joulukuun 26 pnä): „Itärintama sai

hiljattain viiden päivän aikana kolme sähkösanomaa: 1) Pääsuunta Orenburg. 2) Pääsuunta Jekaterinburg. 3) Kolmannen armeijan avuksi" (kts. Gusevin kirje VKP:n Keskuskomitealle). Kun ottaa huomioon, että jokaisen uuden ohjeen täyttäminen vaatii määrätyn ajan, niin ei ole vaikea ymmärtää, kuinka kevytmielisesti Tasavallan Vallankumouksellinen Sotaneuvosto ja Ylipäällikkö suhtautuivat omiin toimintaohjeisiinsa.

Tulee mainita, että Itärintaman Vallankumouksellisen sotaneuvoston kolmas jäsen Smilga yhtyi täydellisesti saman Vallankumouksellisen sotaneuvoston kahden muun jäsenen, Kamenevin ja Gusevin, lausuntoon (kts. „Smilgan lausunto“ tammikuun 5 pnä).

JOHTOPÄÄTÖKSET

Armeija ei voi tulla toimeen ilman lujaa Vallankumouksellista sotaneuvostoa. Armeijan Vallankumoukselliseen sotaneuvostoon täytyy kuulua ainakin kolme jäsentä, joista ensimmäinen valvoo armeijan huoltoelimiä, toinen armeijan poliittisen kasvatuksen elimiä ja kolmas komentaa. Vain siten voidaan turvata armeijan oikea toiminta.

Armeijan esikunta ei saa tyytyä divisioonain ja prikaatien komentajain virallisiin tiedoituksiin (usein virheellisiin), vaan sillä on oltava omat edustajansa, asiamiehensä, jotka informoivat säännöllisesti armeijan esikuntaa ja valvovat tarkasti armeijan komentajan käskyjen täsmällistä täyttämistä. Vain siten voidaan turvata eskunnan yhteys armeijaan, tehdä loppu divisioonain ja prikaatien tosiasiallisesta

autonomiasta ja saada aikaan armeijan todellinen keskitys.

Armeija ei voi toimia omintakeisena ja täysin autonomisena yksikkönä, vaan se on toiminnassaan täydellisesti riippuvainen viereisistä armeijoista ja ennen kaikkea Tasavallan Vallankumouksellisen Sotaneuvoston toimintaohjeista: taistelukykyisinkin armeija voi muiden välttämättömien ehtojen vallitessa kärsiä tappion, jos keskuksen toimintaohjeet eivät ole oikeita ja armeijalta puuttuu todellinen kosketus viereisiin armeijoihin. Rintamalla, ja ennen kaikkea Itärintamalla, on saatava aikaan eri armeijoiden toiminnan ankara keskittäminen määrätyn, vakavasti harkitun strategisen toimintaohjeen toteuttamisen ympärille. Mielivaltaisuus tai harkitsemattomuus toimintaohjeiden määrittämisessä, niiden antaminen ilman kaikkien seikkojen huomioonottamista, ja siitä johtuva toimintaohjeiden nopea muuttaminen, ja myöskin itse toimintaohjeiden epämääräisyys, kuten Tasavallan Vallankumouksellisella Sotaneuvostolla tapahtuu, tekee mahdottomaksi armeijoiden johtamisen, johtaa voimien ja ajan hukkaamiseen, saattaa rintaman epäjärjestykseen. Tasavallan Vallankumouksellinen Sotaneuvosto on uusittava suppeaksi, rintaman kanssa kiinteässä yhteydessä olevaksi ryhmäksi, johon kuuluu, sanokaamme, viisi henkilöä (heistä kaksi spesialistia, kolmas valvoo Keskushuoltohallinnon toimintaa, neljäs — Pääesikuntaa, viides — Yleisvenäläistä komissaaritoimistoa), jotka ovat riittävän kokeneita ollakseen sallimatta mielivaltaisuutta ja kevytmielisyyttä armeijoiden hallintotyössä.

* * *

SELUSTAN TURVAAMATTOMUUS JA PUOLUE- JA NEUVOSTOLAITOSTEN TOIMINTA

Tutkimuksen tuloksena täytyy todeta, että kolmannen armeijan selusta oli täydellisen hajaannuksen tilassa. Armeijan täytyi sotia kahdella rintamalla: vihollista vastaan, jonka se ainakin näki ja tunsu, ja sille saavuttamattomissa olevaa selustan väestöä vastaan, joka valkokaartilaiden asiamiesten johdolla räjäytteli rautatietä ja aiheutti kaikenlaisia vaikeuksia, jonka vuoksi armeijan selustassa täytyi rautatietä suojella erikoisella panssarijunalla. Kaikki puolue- ja neuvostolaitokset toteavat yksimielisesti Permin ja Vjatkan läänin väestön olevan „kokonaan vastavallankumouksellista“. Aluekomitea ja Alueneuvosto sekä Permin läänin toimeenpaneva komitea ja läänikomitea vakuuttavat, että tällä seudulla kaikki kylät ovat „läpeensä kulakkikyliä“. Meidän huomautuksemme, että läpeensä kulakkikyliä ei ole olemassa, että kulakkien olemassaolo ilman riistettyjä ei ole mahdollista, sillä täytyyhän kulakkien joitakin riistää, yllämainittujen laitosten edustajat levittelivät käsiään ja kieltäytyivät antamasta muuta selitystä. Myöhempi ja perinpohjaisempi tutkimus osoitti, että edustajain Neuvostoissa on epäluotettavaa väkeä, köyhälistökomiteat ovat kulakkien käsissä, puoluejärjestöt ovat heikkoja, epäluotettavia ja irrallaan keskuksesta, puolue työ on hunningolla, minkä ohella paikalliset työntekijät yrittävät korvata puolue- ja neuvostolaitosten yleisen heikkouden erikoiskomiteoiden tarmokkaalla toiminnalla, joista on tullut puolue- ja neuvostotyön yleisen

lamaannuksen pohjalla Neuvostovallan ainoita edustajia alueella. Ainoastaan neuvosto- ja puoluejärjestöjen tolkuttomalla toiminnalla, järjestöjen, jotka eivät saaneet vähäisintäkään ohjausta Toimeenpanevan Keskuskomitean (tai Sisäasiain Kansankomissariaatin) ja puolueen Keskuskomitean taholta, on selitettävissä se hämmästyttävä tosiasia, että vallankumouksellinen dekreetti erikoisverosta⁵³, jonka tarkoituksena oli lyödä kiila maaseudulla ja nostaa köyhälistö taisteluun Neuvostovallan puolesta, että tämä dekreetti muuttui kulakkien käsissä mitä vaarallisimmaksi aseeksi maaseudun liittämisesä Neuvostovaltaa vastaan (tavallisesti kulakkien aloitteesta, jotka olivat kaivautuneet köyhälistökomiteoihin, verollepano tapahtui henkilöluvun eikä varallisuusperiaatteen perusteella, mikä katkeroitti köyhälistöä ja helpoitti kulakkien agitatiota veroja ja Neuvostovaltaa vastaan). Ja poikkeuksetta kaikki työntekijät vahvistavat sen, että „väärinkäsitys“ erikoisveroasiassa oli maaseudun vastavallankumouksellistumisen eräs tärkeimmistä syistä, ellei ainoa, tärkein syy. Neuvostojärjestöjen jokapäiväisessä työssä ei ole havaittavissa minkäänlaista ohjausta Sisäasiain Kansankomissariaatin tai Toimeenpanevan Keskuskomitean taholta (kuvaavaa on, että tammikuun 26 päivään mennessä Permin ja Vjatkan läänissä ei oltu vielä aloitettu köyhälistökomiteoiden uusia vaaleja). Puoluejärjestöjen jokapäiväisessä työssä ei ole havaittavissa minkäänlaista ohjausta Keskuskomitean taholta. Koko sinä aikana, jonka olemme olleet rintamalla, meidän on onnistunut löytää vain yksi, Novgorodtseva nimisen „sihteerin“ allekirjoittama puolueen Keskuskomitean asiakirja,

joka koskee toveri Korobovkinin siirtoa Permistä Penzaan. (Tätä määräystä ei oltu täytetty sen ilmeisen epätarkoituksenmukaisuuden vuoksi.)

Nuo kaikki seikat johtivat siihen, että puolue- ja neuvostolaitokset menettivät tuen maaseudulla, kadottivat yhteyden köyhälistöön ja alkoivat nojautua erikoiskomiteaan, pakkotoimenpiteisiin, joiden johdosta maaseutu valittaa. Itse erikoiskomiteat taas, koska niiden toimintaa ei täydennetty puolue- ja neuvostolaitosten rinnakkaisella myönteisellä agitatorisella ja rakentavalla toiminnalla, joutuivat aivan poikkeuksellisen eristettyyn asemaan Neuvostovallan arvovallan vahingoksi. Taitavasti järjestetty puolue- ja neuvostolehdistö olisi voinut ajoissa paljastaa laitostemme mätäpaiseet, mutta Permin ja Vjatkan puolue- ja neuvostolehdistölle ei ole ominaista työn taitava järjestäminen enempää kuin Neuvostovallan lähimpien tehtävien ymmärtäminen (ette löydä siitä mitään muuta kuin tyhjiä fraaseja „maailman yhteiskunnallisesta vallankumouksesta“; Neuvostovallan konkreettiset tehtävät maaseudulla, kuntien edustajain Neuvostojen vaalit, erikoisverokysymys, Koltshakia ja muita valkokaartilaisia vastaan käytävän sodan päämäärät, — kaikki nämä „arkipäiväiset“ aiheet lehdistö sivuuttaa ylpeästi). Kuinka kuvaava onkaan esimerkiksi sellainen tosiasia, että Vjatkan kaupungin neuvostolaitosten 4.766 työntekijästä oli 4.467 samoilla toimipaikoilla tsarismia aikana läänin kunnallishallinnossa, siis, suoraan sanoen, vanhat, tsaarinaikaiset kunnallishallinnon laitokset oli yksinkertaisesti nimetty neuvostolaitoksiksi (älkää unohtako, että näiden „neuvostotyöntekijäin“ käsissä on Vjatkan läänin

koko nahkateollisuusalue). Tämä hämmästyttävä ilmiö saatiin selville kyselykaavakkeemme avulla tammi-kuun puolivälissä. Olivatko Aluekomitea ja Alueneuvosto, paikallinen lehdistö ja paikalliset puolueytöntekijät tietoisia tästä? Eivät tietenkään. Tiesivätkö siitä puolueen Keskuskomitea, Toimeenpaneva Keskuskomitea ja Sisäasiain Kansankomissariaatti? Eivät tietenkään. Mutta kuinka keskukselta voidaan johtaa, ellei ole käsitystä paikkakuntien pahimmista mätäpaiseista edes neuvostolaitoksissamme, puhumattakaan niistä paikkakunnilla yleensä?

JOHTOPÄÄTÖKSET

Meidän armeijoidemme kipeänä kohtana on selustan heikkous, joka johtuu pääasiassa puolueytön lamaantumisesta, edustajain Neuvostojen kykenemättömyydestä toteuttaa käytännössä keskuksen toimintaohjeita, paikallisten erikoiskomiteoiden poikkeuksellisesta (melkein eristetystä) asemasta.

Selustan lujittamiseksi on välttämätöntä:

1. Säättää paikallisten puoluejärjestöjen tiukka ja säännöllinen selostusvelvollisuus Keskuskomitealle; lähettää paikallisille puoluejärjestöille säännöllisesti Keskuskomitean kiertokirjeitä; järjestää Pää-äänenkannattajan yhteyteen lehdistöosasto paikallisen puoluelehdistön johtamiseksi; perustaa puolueytöntekijäin (pääasiallisesti työläisten keskuudesta lähteneiden) koulu ja järjestää työntekijäin oikea jaoittelemisen. Kaikki tämä tulee antaa puolueen Keskuskomitean Sihteeristön tehtäväksi muodostamalla se Keskuskomitean jäsenistä.

2. Vetää selvä raja Toimeenpanevan Keskuskomitean ja Sisäasiain Kansankomissariaatin toimialojen välille edustajain Neuvostojen jokapäiväisen työn johtamisessa, yhdistää Yleisvenäläinen Erikoiskomitea Sisäasiain Kansankomissariaattiin*, velvoittaa Sisäasiain Kansankomissariaatti valvomaan, että edustajain Neuvostot täyttävät oikein ja ajoissa keskusvallan asetukset ja määräykset; velvoittaa läänien edustajain Neuvostot selostamaan säännöllisesti toimintaansa Sisäasiain Kansankomissariaatille; velvoittaa Sisäasiain Kansankomissariaatti lähettämään säännöllisesti edustajain Neuvostoille välttämättömiä ohjeita; järjestää „Izvestija“ lehden⁵⁴ yhteyteen lehdistöosasto paikallisen neuvostolehdistön ohjaamiseksi.

3. Järjestää Puolustusneuvoston yhteyteen valvonta- ja tarkastusvaliokunta tutkimaan kansankomissariaattien sekä selustassa ja rintamalla olevien vastaavien paikallisten osastojen „koneiston puutteellisuuksia“.

* * *

HUOLTO- JA EVAKUOINTIELIMET

Huollon alalla on päävikana huoltoelinten tavaton kirjavuus ja niiden välisen yhteistoiminnan puuttuminen.

Armeijaa ja Permin väestöä huolsi elintarvikkeilla „Uralin huolto“, „Läänin huolto“, „Kaupungin huolto“,

* Yleisvenäläisen Erikoiskomitean ja Sisäasiain Kansankomissariaatin yhdistämistä koskevassa kysymyksessä toveri Dzierzynski on toista mieltä.

„Kihlakunnan huolto“ ja „Kolmannen armeijan huoltohallinto“. Tällöin huolto ontui kummallakin jalallaan, sillä armeija (29. divisioona) näki nälkää ja Permin väestö sekä Motovilhan työläiset olivat puolinälässä leipäannoksen jatkuvan pienentämisen vuoksi aina nälkäannokseen ($\frac{1}{4}$ naulaan) saakka.

Armeijan huoltoasiain sekavuutta, mikä johtuu mainittujen huoltoelinten välisen yhteistoiminnan puuttumisesta, lisää se, että Elintarvikeasiain Kansankomissariaatti ei ota huomioon Permin läänin menettämistä eikä tähän mennessä ole siirtänyt kolmannen armeijan muonittamismääräyksiä Permin läänistä ja muista kaukaisista lääneistä Vjatkan läänille. On mainittava myös se, että Elintarvikeasiain Kansankomissariaatti ei ole vielä alkanut viljan kuljettamista laitureille eikä Vesiliikenteen Päähallinto laivojen korjausta, mikä voi aiheuttaa tulevaisuudessa epäilemättä suuria vaikeuksia huollon alalla.

Armeijan asehuolto kärsii vieläkin enemmän huoltoelinten kirjavuudesta ja kansliavitkutuksesta. „Keskus-huoltohallinto“, „Tykistöpäähallinto“, „Huoltoasiain erikoiskomissio“ ja „Kolmannen armeijan tykistöhuolto“ tämän tästä sotkeutuvat keskenään jarruttaen ja runnellen huollon elävää asiaa. Tämän luonnehtimiseksi katsomme tarpeelliseksi esittää otteita kolmannen armeijan komentajan sähkösanomasta rintaman komentajalle (jäljennös Trotskille) joulukuun 17 p:nä 1918, Permin kukistumisen edellä:

„Itärintaman huoltopäällikkö ilmoitti sähkösanomassa № 3249, että Jaroslavl'n sotilaspiirille on annettu määräys luovuttaa kuusituhatta japanilaista kivääriä, jota paitsi, kuten Tasavallan Sotaneuvoston esikuntapäällikön Kostjajevin sähkösanomassa № 493

sanotaan, Ylipäällikkö on vahvistanut tämän määräyksen. Kuu-kausi sitten kolmannen armeijan esikunta lähetti vastaanottajan hakemaan mainittuja kiväärejä. Saavuttuaan Jaroslavl'n sotilaspiirin tykistöhallintoon vastaanottaja sähkötti, että siellä ei tiedetä määräyksestä mitään, koska ei ollut Tykistöpäähallinnon määräystä. Vastaanottaja matkusti Moskovaan Tykistöpäähallintoon ja sähkötti sieltä, että kiväärejä ei anneta ilman Ylipäällikön lupaa. Eilen saatiin vastaanottajalta sähkösanoma, että Tykistöpäähallinto kieltäytyi jyrkästi antamasta kiväärejä, ja hän palasi takaisin. Vallankumouksellisen Sotaneuvoston huoltopäällikkö tiedotti sähkösanomassa № 208, että on annettu määräys lähettää armeijalle kuusituhatta kivääriä II armeijasta, mutta toisen armeijan komentaja lähetti sähkösanoman № 1560, jossa kehoitti lähettämään kiireellisesti vastaanottajan Izhevskiin ottamaan vastaan nämä kiväärit. Vastaanottaja lähetettiin, mutta Izhevskissä hänelle ei annettu kiväärejä, vaan vedottiin siihen, että ei oltu saatu määräystä. Sähkösanomalla № 6542 toisen armeijan komentaja ja sähkösanomalla № 6541 Itärintaman huoltopäällikkö pyysivät antamaan Izhevskin tehtaalle määräyksen mainittujen kiväärien luovuttamisesta. 16. päivään mennessä tehtaalle ei ole annettu kiväärien luovutusmääräystä, ja vastaanottajalta saatujen tietojen mukaan maanantaina pitää Izhevskistä kaikki kiväärit lähettää keskuksen. Täten armeija on jäänyt ilman kymmentätuhatta kivääriä, jotka sen piti noiden määräysten mukaan saada. Armeijan tila on tunnettu, täydennysväkeä ei voida lähettää rintamalle kivääreittä, mutta ilman täydennysväkeä rintama kuihtuu ja tämä johtaa teille tunnettuun tulokseen. Kiväärien luovutusmääräys on annettu Jaroslavl'n sotilaspiirin tykistöhallinnolle Ylipäällikön suostumuksella, jonka vuoksi kolmannen armeijan päällystö syyttää virallisesti Tykistöpäähallintoa sabotaashista ja vaatii tämän asian tutkimista“.

Tämän sähkösanoman sisällön vahvistaa täydellisesti rintaman komentaja Kamenev. (Kts. „Rintaman komentajan tiedoitus“.)

Samanlainen elinten sekavuus ja kirjavuus oli vallalla myös evakuoinnin alalla. Kulkulaitoksen piiri-

hallinnon päällikkö oli täysin kykenemätön tehdäkseen lopun rautatieläisten taitavasti järjestetystä sabotaa-
shista. Usein tapahtuvat junaonnettomuudet, ruuhkat,
armeijan tarvitsemien lastien salaperäinen katoaminen
putoilivat kuin lumi kulkulaitoksen piirihallinnon
niskaan evakuoinnin kaikkein vaikeimpina hetkinä,
eikä kulkulaitoksen piirihallinto ryhtynyt tai ei osan-
nut ryhtyä vakaviin toimenpiteisiin pahan välttämise-
ksi. Keskuskollegio „toimi“, s.o. kävi keskusteluja,
mutta ei ryhtynyt minkäänlaisiin, ei kerrassaan
minkäänlaisiin toimenpiteisiin tavaralastien evakuoi-
miseksi suunnitelmallisesti. Kolmannen armeijan soti-
laskuljetusten päällikkö, joka oli samalla myös
evakuointipäällikkö, ei ryhtynyt kerrassaan minkään-
laisiin toimenpiteisiin mitä arvokkaimpien tavaralastien
(Motovilihan tehtaan koneistojen ja koneenosien
y.m.) poiskuljettamiseksi. Kuljetettiin pois kaiken-
laista romua, evakuointityöhön puuttuivat poikkeuk-
setta kaikki järjestöt, minkä vuoksi itse evakuointi-
prosessi muuttui kaaokseksi, sekasotkuksi.

JOHTOPÄÄTÖKSET

Armeijan huollon parantamiseksi on välttämätöntä:

1. Hävittää armeijan huollon keskuselinten kirja-
vuus (Keskushuoltohallinto, Huoltoasiain erikois-
komitea, Tykistöpäähallinto, joista jokainen antaa
määräyksiä oman mielensä mukaan) supistaen ne
yhdeksi, jolla on mitä tiukin vastuunalaisuus tilaus-
ten nopeasta täyttämisestä.

2. Velvoittaa armeijan huolto-osasto pitämään divi-
sioonissa koskematon kahden viikon elintarvike-
varasto.

3. Velvoittaa Elintarvikeasiain Kansankomissariaatti siirtämään armeijain varustelumääräykset armeijoita lähimpänä oleville lääneille, muun muassa — siirtämään kolmannen armeijan varustelumääräykset (kiireellisessä järjestyksessä) Vjatkan läänille.

4. Velvoittaa Elintarvikeasiain Kansankomissariaatti ryhtymään viipymättä viljan kuljettamiseen laitureille ja Vesiliikenteen päähallinto laivojen korjaukseen.

Evakuointityön järjestykseen saattamiseksi on välttämätöntä:

1. Lakkauttaa paikalliset keskuskollegiot.

2. Muodostaa Korkeimman kansantalouselvoston yhteyteen yhtenäinen evakuointielin, jolla on oikeus jakaa evakuoitu omaisuus.

3. Velvoittaa tämä elin lähettämään tarpeen vaatiessa määrätyle seudulle erikoisasiamiehiä evakuointia varten, johon on välttämättä saatava mukaan tämän seudun sotilasviraston ja kulkulaitoksen piirihallinnon edustaja.

4. Nimittää vastaaviin kulkulaitoksen piirihallintoihin, ennen kaikkea Uralin piirihallintoon (sen epätyydyttävän kokoonpanon vuoksi), Liikenneasiain Kansankomissariaatin vastuunalaisia asiamiehiä, jotka kykenevät alistamaan alaisikseen rautatiespesialistit ja murtamaan rautatietoimitsijain sabotaashin.

5. Velvoittaa Liikenneasiain Kansankomissariaatti ryhtymään viipymättä veturien ja vaunujen siirtämiseen seuduilta, joissa niitä on runsaasti, viljaseuduille sekä myös epäkunnossa olevien veturien korjaukseen.

*
***YLEISET MATERIAALITAPPIOT JA MIESHUKKA**

On mahdotonta luoda täydellistä kuvaa menetyksistä sen vuoksi, että paljon asiakirjoja on „kadonnut“ ja hyvin monet asianomaiset neuvostotyöntekijät ja specialistit ovat siirtyneet vihollisen puolelle. Käsillä olevien tietojen mukaan me olemme menettäneet: 419 tuhatta kuutiosyiltä halkoja ja 2.383 tuhatta puutaa hiiltä, antrasiittia ja turvetta; malmia ja muuta raaka-ainetta 66.800 tuhatta puutaa; tärkeimpiä materiaaleja ja valmisteita (valurautaa, alumiinia, tinaa, sinkkiä y.m.) 5 miljoonaa puutaa; harkko- ja kankirautaa sekä martini- ja bessemervalmisteita 6 miljoonaa puutaa; rautaa ja terästä (laatuterästä, kattopeltiä, rautalankaa, ratakiskoja y.m.) 8 miljoonaa puutaa; keittosuolaa 4 miljoonaa puutaa; kaustista ja kalsinoitua soodaa 255 tuhatta puutaa; naftaa ja paloöljyä 900 tuhatta puutaa; lääkkeitä 5 miljoonan ruplan arvosta; Motovilihan tehtaan ja Permin rautatien konepajan materiaalivarastot; kululaitoksen akselivaraston, jossa oli paljon amerikkalaisia akseleja; vesiliikenteen Piirihallinnon pumputti-, kangas-, oleonafta-, naula-, kärry- y.m. varastot; 65 vaununlastia nahkaa; 150 vaununlastia armeijan huolto-osaston elintarvikkeita; 297 veturia (niistä epäkunnossa olevia 86); yli kolmetuhatta vaunua; noin 20 tuhatta kaatunutta, vangiksi joutunutta ja tietymättömiin kadonnutta soturia; 10 vaunua, joissa oli haavoittuneita sotureita; 37 tykkiä, 250 konekivääriä, yli 20 tuhatta kivääriä, yli 10 miljoonaa patruunaa ja yli 10 tuhatta ammusta.

Me emme ota lukuun menetettyä rautatieverkkoa, arvokkaita laitteita y.m.

* * *

TOIMENPITEET, JOIHIN ON RYHDYTTY RINTAMAN LUJITTAMISEKSI

Tammikuun 15 päivään mennessä rintamalle oli lähetetty 1.200 luotettavaa jalkaväkisotilasta ja ratsu- miestä; päivän kuluttua lähetettiin kaksi ratsuväki- eskadroonaa ja 20 pñä 3. prikaatin 62. rykmentti (ennen sitä se seulottiin huolellisesti). Nämä joukko- osastot tekivät mahdolliseksi vihollisen hyökkäyksen pysäyttämisen, saivat aikaan murroksen III armeijan mielialassa ja panivat alulle meidän hyökkäyksemme Permiä kohti, joka toistaiseksi edistyy menestykselli- sesti. Tammikuun 30 pñä lähetetään rintamalle (kuu- kauden kestäneen puhdistuksen jälkeen) saman prikaa- tin 63. rykmentti. 61. rykmenttiä ei voida lähettää ennen helmikuun 10 päivää (on tarpeen erikoisen huo- lellinen puhdistus). Rintaman äärimmäisen vasemman siiven heikkouden vuoksi — se on avoin saarrostukselle vihollisen puolelta — Vjatkassa oleva hiihtopataljoona on täydennetty vapaaehtoisilla (yhteensä 1.000 soti- lasta), varustettu pikatykeillä ja lähetetty Vjatkasta tammikuun 28 pñä Tsherdynin suuntaan, jotta se yhtyisi kolmannen armeijan äärimmäiseen vasempaan siipeen. Venäjältä on lähetettävä kolmannen armeijan avuksi vielä kolme luotettavaa rykmenttiä, jotta armeijan tila saataisiin todella lujitetuksi ja sille annettaisiin mahdollisuus kehittää menestyksiään edelleen.

Armeijan selustassa on käynnissä neuvosto- ja puoluelaitosten perusteellinen puhdistus. Vjatkassa ja kihlakuntakaupungeissa on muodostettu vallankumouskomiteat. On aloitettu lujien vallankumouksellisten järjestöjen perustaminen maaseudulle ja sitä jatketaan edelleenkin. Koko puolue- ja neuvostotyö järjestetään uuteen tapaan. Sotilaskontrolli on puhdistettu ja uusittu. Läänin erikoiskomitea on puhdistettu ja täydennetty uusilla puolueyöntekijöillä. On saatu aikaan Vjatkan ratasolmun kuormituksen keventäminen. Jotta kolmannen armeijan selusta tulisi perinpohjaisesti lujitetuksi, on sinne lähetettävä kokeneitä puolueyöntekijöitä ja tehtävä jatkuvasti sosialistista työtä.

Lopettaessaan selostuksensa komissio katsoo tarpeelliseksi korostaa vielä kerran sitä, että Puolustusneuvoston yhteyteen on ehdottomasti järjestettävä valvonta- ja tarkastusvaliokunta kansankomissariaattien ja niiden paikallisten, selustassa ja rintamalla olevien, osastojen niinsanottujen „koneistopuutteiden“ tarkastamiseksi.

Keskuksessa ja paikkakunnilla tehtävässä työssä ilmenevien puutteellisuuksien poistamiseksi Neuvostovalta käyttää tavallisesti kurinalaisuuden kohottamisen ja syyllistyneiden työntekijäin edesvastuuseen vetämisen metodia. Tunnustaen tämän metodin ehdottoman välttämättömäksi ja täysin tarkoituksenmukaiseksi komissio pitää sitä kuitenkin riittämättömänä. Työssä ilmenevät puutteet eivät johdu ainoastaan työntekijäin erään osan holtittomuudesta, leväperäisyydestä ja vastuunalaisuuden tunteen puuttumisesta,

vaan myöskin työntekijäin toisen osan kokemattomuudesta. Komissio tapasi paikkakunnilla hyvin paljon ehdottoman rehellisiä, väsymättömiä ja antautuneita työntekijöitä, jotka olivat kuitenkin tehneet työssään joukon virheitä riittämättömän kokeneisuutensa vuoksi. Jos Neuvostovallalla olisi erikoinen laitos, joka kokoaisi sosialistisen valtion rakentamisessa saadun kokemuksen ja tekisi sen tunnetuksi jo ilmaantuneille nuorille työntekijöille, jotka innokkaasti haluavat auttaa proletariaattia, niin sosialistisen Venäjän rakentaminen edistyisi paljon nopeammin ja kivuttomammin. Tällaisena laitoksena tulisi olla edellämainitun, Puolustusneuvoston yhteyteen järjestettävän valvonta- ja tarkastusvaliokunnan. Tällaisen valiokunnan toiminta voisi täydentää keskuksen työtä työntekijöiden toimekkouden kohottamisessa.

Komissio:

J. Stalin

F. Dzierzhynski

Tammikuun 31 p:nä 1919,
Moskova

*Ensi kerran julkaistu
„Pravda“ lehdessä № 16,
tammikuun 16 p:nä 1936*